

Herbert Abel: *Naturvölker zwischen Pol und Äquator*. Hermann Schroedel Verlag K.G., Berlin-Hannover-Darmstadt, III bind i skriftrækken „Die bewohnte Erde“ under redaktion af dr. Gerhard Fischer. 87 sider, en del illustrationer. 16×23 cm.

Uden at kombinere etnografien med andre videnskabsgrene, såsom geografi, arkæologi og historie, kan det være vanskeligt at forklare og anskueliggøre et folks kulturelle udvikling og stade. Selv stammer, som vi ville betegne som meget primitive, har en form for kultur, og specielt ligger det etiske og åndelige niveau hos disse ofte meget højt. Forfatteren har i sin beskrivelse af naturfolkene draget geografien ind som hjælpevidenskab for etnologien og har derved fået gode muligheder for at vise, hvor nøje erhvervsstrukturen på dette kulturtrin er afhængig af de geografiske forhold på stedet og dermed er knyttet til bestemte dele af jorden.

I bogen udskilles 4 forskellige geografiske områder, nemlig arktis og subarktis, steppen og savannen, den ækvatoriale regnskov samt Stillehavsområdet, og forskellige repræsentanter for områderne behandles som typeeksempler. Det er naturfolkernes liv før industri-kulturen, der er beskrevet her, og bogen afsluttes derfor med et ganske kort afsnit, hvori der fremdrages nogle af de felter, hvor europæiseringen har sat ind og ændret eller udslettet den gamle kultur.

Selv om det i det store hele må siges, at bogen giver en udmærket oversigt over de vigtigste kulturformer, kan det dog ikke nægtes, at stoffet af pladshensyn er blevet for koncentreret, og opbygningen virker derfor noget springende også rent typografisk (for megen anvendelse af petit). Man savner en udførlig, klar og pædagogisk redegørelse for, hvorfor de forskellige erhvervskulturer netop er knyttet til de respektive områder. *Merele Rentsch.*

Geographisches Taschenbuch 1954/55, udgiver E. Meynen, 494 sider, 5 større kort. Franz Steiner Verlag GMBH. Wiesbaden.

Denne nyttige håndbog bringer som sædvanlig en fortegnelse over forsknings- og undervisningsinstitutioner, geografiske- og dermed beslægtede selskaber, museer m. v., fortrinsvis i Tyskland, men desuden i en række lande, for hvilke de tidligere årgange af bogen ikke har indeholdt disse oplysninger.

Blandt det øvrige stof finder man en del statistiske tabeller, hvoraf de fleste allerede ved bogens udgivelse ikke var helt nye, men som retningsvisende vil de selvfølgelig altid kunne anvendes. Flere af dem findes i bedre og ajourført udgave i *Statistisk Årbog*.

Specielt er en serie tabeller over bybefolkningen i Europa mere vildledende end vejledende.

Af stor interesse er derimod de egentlige faglige artikler, hvoraf flere bringer helt nyt stof frem. Dette gælder således et par artikler om cementindustrien og skibsværfterne i Vest-Tyskland. Lignende betydning har også artiklerne om de nye europæiske hovedveje (specielt deres tyske del), hvortil hører et godt trafikintensitetskort. En artikel vedrørende befolkningsforskydninger indenfor Berlin hører til den interessante del, det samme gælder også en længere artikel om Argentina.

De fleste læsere vil nok finde, at det organisatoriske og personelle stof udgør en dominerende del af bogen, og også referenten kunne nok ønske, at de regulære artikler havde haft et større omfang.

K. Antonsen.

Aa. H. Kampp: Hvor gror det, og hvorfor? Grundbog i de levende råstoffers geografi. Tredie udgave. Det danske Forlag. 153 s.

Lektor Kampps lille fortrinlige grundbog i landbrugsgeografi foreligger herved i tredie udgave i ny udarbejdet tekst og med flere nyttige udvidelser. Nye er således afsnittene om skovbrug og fiskeri, og en forbedring er også det udvidede afsnit om jordbundsforholdene, der yderligere støtter sig på de af dr. phil. Kaj Hansen udarbejdede kort. Til gengæld er det regionale afsnit indskrænket til kun at omfatte Danmark med Færøerne og Grønland. Men man savner ikke den øvrige regionale behandling, idet stoffet herfra er indført under de enkelte produkter.

I øvrigt er den lille bog gennemgående velskrevet og klar i teksten, selv om der af og til kan slippe uheldige ræsonnementer i pennen. Således s. 83: „De bedste betingelser for bomuldsavl findes i U.S.A.'s sydstater, som derfor dyrker op imod halvdelen af produktionen“ eller s. 86: „Målt i meter er skoven den højeste form for plantevækst, vi kender. Den forekommer derfor især i områder, hvor de naturlige vækstbetingelser ... er de bedst mulige“. Mens indvendingerne mod teksten således er små og ubetydelige, må man beklage, at der ikke er ofret nye clichéer til udbredelseskortene. Slidte clichétryk er hverken pæne eller tydelige, og til figurerne er der yderligere at sige, at de fremstiller forholdene før 2. verdenskrig, og der er dog i mellemtiden sket adskillige ændringer, ikke mindst inden for dansk landbrug. Dominanskortene, fig. 46 og 47, ville, lavet i dag, give et ganske andet billede, og det samme gælder prik-kortene fig. 50 (forholdet havre-byg) og 51 (rodfrugterne). Fig. 33